

Kärkölän tarkastuslautakunnan

**ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA
2024**

kunnanvaltuustolle

Kärkölän kunta
Tarkastuslautaunta
20.5.2025

SISÄLLYSLUETTELO

1	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	2
1.1	Kokoonpano.....	2
1.2	Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet	2
1.3	Toimintamuodot	2
1.4	Arvio kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeesta.....	2
2	VALTUUSTON ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	3
2.1	Kuntastrategian tavoitteet	3
2.2	Toimielinten toiminnan ja talouden tavoitteet.....	3
2.2.1	Keskusvaalilautakunta	3
2.2.2	Kunnanhallitus ja sen alaiset tehtävät	3
2.2.3	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta.....	3
2.2.4	Ympäristölautakunta	4
2.2.5	Tekninen lautakunta	4
2.3	Tuloslaskelma- ja rahoitusosan erientoteutuminen	5
2.4	Investoinnit	5
2.5	Kunnan talouden arviointi.....	5
3	HENKILÖSTÖKERTOMUS	7
4	MUUT HAVAINNOT.....	7
5	YHTEENVETO	8

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1 Kokoonpano

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninään ovat arviointivuonna olleet:

Jäsenet

Liisa Korpela, puheenjohtaja
Matti Sallila, varapuheenjohtaja
Markku Rantoila

Varajäsen

Timo Ruohonen
Martti Aslamaa
Sirpa Kinnari

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT Topi Katajala KPMG Oy Ab:stä.

Tarkastuslautakunnan yhteyshenkilönä toimi hallintosuunnittelija Mira Takku.

1.2 Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Valtuuston toimikaudekseen asettama tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 §:n nojalla kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta. Lautakunnan tehtävänä on erityisesti arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla. Lisäksi tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä ja sen on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

1.3 Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2024 arviointityötä varten yhteensä seitsemän kertaa vuoden 2024 syksyllä ja vuoden 2025 keväällä. Lautakunnan jäsenet ovat perehtyneet kunnan palvelutuotantoon seuraamalla toimielinten toimintaa ja kuulemalla viranhaltijoita ennalta laaditun arviointiohjelman mukaisesti. Toimielinten toimintaa on seurattu esityslistoista ja pöytäkirjoista. Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut kunnan johtavia viranhaltijoita hallinnonalojen toiminnasta ja taloudesta sekä ajankohtaisista asioista.

1.4 Arvio kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeesta

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimintakertomuksessa on käsitelty toimintakertomusta koskevien ohjeiden mukaiset asiat riittävällä tarkkuudella.

2 VALTUUSTON ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

2.1 Kuntastrategian tavoitteet

Talousarvion ja -suunnittelun lähtökohtana on kunnanvaltuuston 27.9.2021 hyväksymä kuntastrategia. Kuntastrategiaa on päivitetty vuoden 2023 aikana ja valtuusto hyväksyi muutokset strategiaan kokouksessaan 25.9.2023.

Strategiassa esitetty visio on ”Elinvoimainen ja itsenäinen Kärkölä – meidän kärkikylä”. Strategiassa luetellut arvot ovat luottamus, ennakkoluuloton maalaisjärki sekä yhteisöllinen välittäminen. Strategiassa on lueteltu visiota ja arvoja tukevat tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet.

2.2 Toimielinten toiminnan ja talouden tavoitteet

Käyttötalouden sitovuustaso on toimielintaso. Tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeiset erät sitovat valtuustoon nähden aina tilikauden tulokseen saakka. Investointiosa sitoo valtuustoon nähden vastuualuetasolla. Investointiosa sitoo valtuustoon nähden vastuualuetasolla. Rahoitusosassa sitovia määrärahoja ovat rahoitustoiminnan määrärahat.

2.2.1 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta vastaa siitä, että vaalitoimitukset tehdään Kärkölän kunnassa vaalilain mukaisesti. Vuonna 2024 keskusvaalilautakunta kokoontui 4 kertaa. Keskusvaalilautakunnan talousarviossa esitetyt toimintakulut 27 500 euroa toteutuivat 11 730 euroa (42,7 %) talousarviota suurempina ollen 39 230 euroa. Tuotot ylittivät talousarviossa esitetyn 7180 euroa 16 921 eurolla (235,7 %) ollen 24 101 euroa.

2.2.2 Kunnanhallitus ja sen alaiset tehtävät

Kunnanhallitukselle asetetut toiminnan sitovat tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin.

Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2024 19 kertaa. Kunnanhallituksen alaisen toiminnan toimintatuotot toteutuivat 142 230 euroa (70,0 %) talousarviota suurempina ja toimintakulut toteutuivat 180 751 euroa (7,6 %) muutettua talousarviota suurempina. Toimintakate toteutui 39 521 euroa (1,8 %) talousarviota pienempänä.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnanhallituksen alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2.3 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Vuoden 2024 talousarviossa sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle asetettiin strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet talousarviovuodelle 2024. Tavoitteet ja toteumat olivat seuraavat:

- Jokainen päättötodistusikäluokkaan kuuluva nuori saavuttaa peruskoulun päättötodistuksen. Tätä tavoitetta ei täysin saavutettu.
- Koulukiusaamista ennaltaehkäisevien toimien tehostaminen siten, että kiusaamisen määrä vähenee lukukauden 2022–2023 tasosta. Tämä tavoite saavutettiin 1–6 vuosiluokkien osalta, mutta vuosiluokkien 7–9 osalta ei ole vertailulukua käytössä lukuvuodelta 2022–2023. Vuosiluokkien 7–9

koulukiusaaminen on yli kaksinkertainen valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna. Tätä tarkastuslautakunta pitää erittäin huolestuttavana.

- Syrjäytymisvaarassa olevien tavoittaminen ja ohjaaminen palvelujen piiriin. Tämä tavoite saavutettiin.
- Terveellisten elintapojen ja mielen hyvinvoinnin edistäminen. Tämä tavoite saavutettiin osittain (vertailutiedot ovat pysyneet vuoden 2023 tasolla).

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimialan sitovat valtuustotason tavoitteet vuodelle 2024 saavutettiin kokonaisuutena vain kohtalaisesti. Yksi tavoite saavutettiin täysin ja kolme osittain.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaiset toiminnan toimintatuotot alittivat talousarvion 80 461 eurolla (14,2 %) ja toimintakulut alittivat 4 623 euroa (0,05 %) muutetun talousarvion. Lautakunnan toimintakate oli 75 838 euroa (0,9 %) muutettua talousarviota pienempi.

Tarkastuslautakunta arvioi, että sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen toiminta on järjestetty pääosin tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta kantaa huolta sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisten tavoitteiden vain osittaisesta toteutumisesta ja toivoo, että tämän osalta tilanne paranee tulevina vuosina.

2.2.4 Ympäristölautakunta

Vuoden 2024 talousarviossa ympäristölautakunnalle asetettiin strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet talousarviovuodelle 2024. Tavoitteita oli viisi kappaletta, joista kolme saavutettiin täysin ja yksi osittain.

- Kunnan ilmastosuunnitelman laadinta muiden hankkeissa olevien kuntien kanssa on tehty ja näin ollen tämä tavoite saavutettu.
- Uuden rakentamislain toimeenpanon aloittaminen on valmistunut vuoden 2024 lopussa, joten tämä tavoite on saavutettu.
- Vuosittainen ympäristökatselmus on pidetty 15.5.2024, joten tämä tavoite on saavutettu.
- Vain osittain toteutui ympäristölupataksan ja maa-ainestaksan tarkistus. Taksojen valmistelutyö on aloitettu maksujen tarkastelulla ja sitä jatketaan vuoden 2025 aikana.
- Yhteydenotot vesihuollon toiminta-alueella oleviin liittymättömiin kiinteistöihin ja hajajätevesihuollon valvonta kiinteistöihin, joilla tehostamisvaatimus. Tämä on vielä suunnitteilla, joten tavoite ei toteutunut.

Ympäristölautakunnan toimintatuotot toteutuivat 11 979 euroa (27 %) talousarviota suurempina ja toimintakulut alittivat 44 226 eurolla (16,1 %) talousarvion. Toimintakate toteutui 56 245 euroa (24,5 %) talousarviota suurempana.

Tarkastuslautakunta arvioi, että ympäristölautakunnan alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2.5 Tekninen lautakunta

Talousarviossa 2024 esitetyt strategiasta johdetut teknisen lautakunnan tavoitteet ja niiden toteumat ovat seuraavat:

- Teknisen toimen henkilöstöjohtamisen kehittäminen. Tämä tavoite saavutettiin osittain.

- Kärkölä seuraa tuottamiensa palvelujen laatua ja asiakaslähtöisyyttä. Tämä tavoite saavutettiin osittain.
- Kiinteistöjen tekninen hallinta. Tätä tavoitetta ei saavutettu.
- Teknisen toimen turvallisuuden kehittämistavoitteet. Tämä tavoite saavutettiin.
- Ulkoalueiden hoito. Tämä tavoite saavutettiin.
- Kärkölään veden kehittäminen. Tämä tavoite saavutettiin osittain.
- Siivous- ja ruokahuollon laatu. Tämä tavoite saavutettiin osittain.

Teknisen lautakunnan toimialan sitovat valtuustotason tavoitteet vuodelle 2024 saavutettiin kokonaisuutena vain kohtalaisesti. Suurin osa tavoitteista saavutettiin vain osittain.

Teknisen lautakunnan toimintatuotot toteutuivat 336 147 euroa (5,1 %) muutettua talousarviota suurempina ja kulut ylittivät muutetun talousarvion 346 969 euroa (6,7 %). Lautakunnan toimintakate toteutui 10 822 euroa (0,8 %) talousarviota pienempänä.

Kärkölään Vesi on eriytetty vesihuoltolain edellyttämällä tavalla. Kärkölään veden toimintatulot olivat 1 514 727 euroa eli noin 33,5 % talousarviota suuremmat. Kärkölään veden toimintamenot olivat 900 724 euroa eli 105 504 euroa suuremmat kuin talousarviossa oli arvioitu. Kärkölään veden toimintakate oli 614 004 euroa ylijäämäinen. Kokonaisuudessaan poistojen jälkeen Kärkölään veden tilikauden tulos oli -19 268 euroa eli 248 332 euroa suurempi kuin oli arvioitu.

Tarkastuslautakunta huomioi, että hulevesien hallinta vaatii edelleen toimenpiteitä. Parempi hulevesien hallinta tuottaa myös taloudellista tulosta puhdistettavien maksettavien kuutioiden määrän vähentymisen myötä.

Tarkastuslautakunta arvioi, että teknisen lautakunnan alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.3 Tuloslaskelma- ja rahoitusosan erien toteutuminen

Verotulot toteutuivat 0,38 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina ja valtionosuudet toteutuivat 0,06 milj. euroa talousarviota suurempina. Rahoitustuotot ja -menot yhteensä toteutuivat 2,3 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä johtuen suurelta osin Kärkölään Kuntala Oy:ltä olleiden lainasaatavien alaskirjauksesta. Poistot ja arvonalentumiset 1,67 milj. euroa toteutuivat 0,12 milj. euroa talousarviota suurempina.

Rahoitusosan erien osalta pitkäaikaista lainaa otettiin lisää 4,8 milj. euroa (TA 4,89 milj. euroa) ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 2,18 milj. euroa (TA 1,85 milj. euroa).

2.4 Investoinnit

Investointiosa sitoo valtuustoon nähden vastuualueetasolla. Investointimenot 3,21 milj. euroa toteutuivat talousarvion puitteissa (MTA 4,4 milj. euroa).

2.5 Kunnan talouden arviointi

Vuoden 2024 toimintatuotot olivat 3,42 milj. euroa, eli 0,52 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2023. Toimintakulut olivat 13,39 milj. euroa, eli 0,26 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2023. Toimintakate kasvoi edellisvuodesta 0,26 milj. euroa. Kunnan taloudellisten tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat olennaisesti ulkoiset tekijät, joihin kunta ei voi vaikuttaa. Esimerkkinä tästä on valtionosuuksien laskentaperusteiden

muuttuminen.

Verotulot kasvoivat 0,53 milj. euroa edellisvuodesta ja valtionosuudet vähenivät 0,42 milj. euroa. Vuosikate oli -0,5 milj. euroa. Poistot ja arvonalentumiset olivat 1,67 milj. euroa ja tilikauden alijäämäksi muodostui 2,17 milj. euroa.

Kunnalla on tilikauden alijäämän jälkeen taseessa 5,13 milj. euron edellisten tilikausien ylijäämä siirryttäessä vuoteen 2025.

Kunnan ja kuntakonsernin taloudellista tilaa kuvaavaa vertailutietoa on alla olevassa taulukossa.

Kärkölä							Manner-Suomen kunnat
	2020	2021	2022	2023	2024	Muutos	2023
Asukasmäärä	4325	4244	4198	4111	4088	-	.
Tuloveroprosentti	22,0	22,0	22,0	9,36	9,40	-	7,43
Tuloslaskelma:							
Toimintatuotot/toimintakulut %	10,3	10,9	10,7	22,1	25,6	+	29
Vuosikate/poistot %	422	133	92	112	-29	-	170
Vuosikate €/asukas	1046	339	276	397	-122	-	760
Rahoituslaskelma:							
Investointien tulorahoitus-%	146,8	14,7	28,2	43,7	64,6	+	99
Lainanhoitokate	2,2	0,6	0,5	0,6	0,8	+	1,7
Kassanriittävyys pv	67	15	13	36	12	-	82
Tase:							
Omavaraisuus %	47,4	42,9	41,0	37,7	34,5	-	62
Lainat €/asukas	3421	4633	5157	5352	5532	-	
Suhteellinen velkaantuneisuus %	63,4	80,6	72,0	169,7	161,4	+	98
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	1599	1703	1691	1776	1254	-	2974
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	1051	1168	1162	1251	773	-	3542
Konsernin lainakanta €/asukas	4076	5292	6035	5348	5532	-	6966

Taulukon perusteella voidaan todeta, että kunnan ja konsernin taloudelliset tunnusluvut ovat heikentyneet edellisvuodesta.

Tarkastuslautakunta toteaa huolestuneena edellisvuosien tapaan, että kunnan väkiluku on yhä edelleen jatkanut laskuaan.

3 HENKILÖSTÖKERTOMUS

Henkilöstökertomuksella raportoidaan Kärkölän kunnan henkilöstövoimavaroista sekä henkilöstökustannuksista vuonna 2024. Henkilöstökertomuksen tavoitteena on lisäksi tukea henkilöstöhallinnon, johdon ja esihenkilöiden työtä sekä antaa päättäjille vuosittainen tilannekatsaus henkilöstöstä. Henkilöstökertomus täydentää kunnan vuosittaista tilinpäätöstä ja se voi sisältää henkilöstötavoitteita, henkilöstön määrää ja rakennetta sekä työhyvinvointia ja osaamista koskevia kokonaisuuksia.

Kärkölän kunnalla oli henkilöstöä vuoden 2024 joulukuussa 153, joista vakinaisia 111 työntekijää (72,5 %). Työntekijöiden määrä vaihtelee sijaisten ja muiden määräaikaisten vaihtelun vuoksi. Huomionarvioisia organisaatiomuutoksia ei vuonna 2024 ole ollut.

4 MUUT HAVAINNOT

Hyvinvointitavoitteet

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopiste vuonna 2024 olivat hyvinvointitavoitteet. Näiden tavoitteiden toteutumisen arviointi on tämän arviointikertomuksen liitteenä.

Tarkastuslautakunnan mielestä lasten ja nuorten pahoinvoinnin ehkäisemiseen ja hoitoon ei ole panostettu riittävästi. Kiusaaminen ja väkivaltatilanteet ovat ikävä kyllä arkipäivää koulumaailmassa.

Kunnan tuottamissa perheiden tukipalveluissa on kehitettävää. Erityistä tukea tarvitsevien perheiden tarpeisiin tulisi voida panostaa enemmän, jotteivat haasteet kumuloidu jatkossa. Tällä hetkellä palvelut ovat paljolti kolmannen sektorin toimijoiden varassa, joita kunta toisaalta omalta osaltaan tukee.

Kiinteistöt ja kiinteistövero

Kunnan tyhjillään olevien kiinteistöjen tilaa on osittain ratkaistu, mutta vielä on paljon työtä tehtävänä. Kiinteistöverotuotoissa olisi lisätulojen mahdollisuus, mutta toisaalta kunnan rakennuskanta ei ole tähän riittävän kattava. Lisätulojen saamiseksi aurinkovoimaloiden hankkeita tulisi edistää, mutta tulee huomioida, että niihin liittyvät ympäristöselvitykset tulee tehdä kattavasti.

Kunnan henkilöstön työturvallisuus

Työsuojelutoimikunta on esittänyt vuoden 2024 työsuojelun toimintasuunnitelmaksi seuraavaa:

”Työsuojelutoimikunnan vuosien 2022–2025 toimintaohjelman mukaisesti toimintaa jatketaan tarvittavilla riskien arvioinneilla. Riskien arviointeja tehdään, mikäli ilmenee sellaisia muutostilanteita, jotka vaativat uutta riskien arviointia.”

”Vuonna 2025 työsuojelutoimikunta kokee tarpeelliseksi uhka- ja väkivaltatilanteiden toimintatapaohjeiden selkeyttämistä. Niillä toimialoilla, missä selkeät ohjeistukset on tehty, tulisi varmistaa, että kaikilla on ohjeistukset tiedossa ja luettuna. Niillä toimialoilla, missä ei ole selkeitä ohjeistuksia, tulisi sellaiset koota, jotta kaikille on selkeää, miten toimia tällaisissa tilanteissa.”

Tarkastuslautakunta katsoo, että riskien arviointi tulee aina tehdä välittömästi, kun kyseessä on selkeä terveydenmenettämisen vaara. Työsuojelun kannalta henkilökunnan terveys on tärkeää, mutta myös lasten turvallisuus opetuksessa on taattava kaikissa tilanteissa. Tässä asiassa tulisi olla kaikki keinot käytössä ja mm. riittävästä henkilökunnan määrästä opetustilanteissa tulee huolehtia ja tarvittaessa tulee turvautua esim. vartijoihin koulurauhan turvaamiseksi. Julkisuudessa tartutaan hanakasti mahdollisiin ilmeneviin epäkohtiin.

Varhainen puuttuminen on tärkeää ja se, että tehdään jotain. Sen tulee näyttää myös siltä, että kipeitäkin asioita ratkaistaan. Väkivalta ja laitton uhkailu on rikosasia, joka tulisi aina hoitaa viranomaisten kanssa yhteistyönä, vaikka alaikäisellä onkin syytesuoja.

Kunnan markkinointi

Minitalomessut ovat positiivinen ripaus uusien asukkaiden saamiseksi kuntaan.

Kunnan sosiaalisen median näkyvyys ja sitä kautta positiivisen mielikuvan luominen Kärkölästä on tärkeää uusien asukkaiden houkuttelemisen kannalta. Lisäksi esim. eri messuilla näkyminen edistää positiivisen mielikuvan luomista.

5 YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että talouden ja toiminnan tavoitteet ovat riittävästi saavutettu. Tilikauden toteutunut alijäämä 2,17 milj. euroa oli alkuperäistä talousarviota ja muutettua talousarviota huomattavasti suurempi. Tähän vaikutti suurelta osin Kärkölän Kuntala Oy:öön liittyvät alaskirjaukset. Kunnan taseen kertynyt ylijäämä per 31.12.2024 on yhteensä 5,13 milj. euroa.

Kärkölässä 20. toukokuuta 2025

Liisa Korpela
puheenjohtaja

Matti Sallila
varapuheenjohtaja

Markku Rantoila
jäsen

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

LIITE: Laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2025 vuosiraportin tavoitteiden toteutumisen arviointi